Tezkiretü’l-Evliya: Hakikat Yolcularının İzinde

Feridüddin Attar’ın kaleminden, sözün ezberden değil halden doğduğu bir maneviyat galerisi.

NotebookLM

Dükkanına gelen bir derviş sordu:
“Sen nasıl öleceksin?”
Attar ‘Senin gibi’ dedi.
Derviş hırkasını yere serdi, başını koydu
ve ‘Allah’ deyip ruhunu teslim etti.
Bu an, Attar’ın uyanışı oldu.

Mimarın Portresi: **Feridüddin Attar**

Bir eczacı dükkanından hakikat alemine geçiş.

NotebookLM

Eserin Ruhu: Neden Yazıldı?

Sözleri ezberrn değil, amelin ve halin semeresidir.

Attar bu eseri, “Hayrın şer sayıldığı, şerli kişilerin hayırlı insanları unuttuğu” bir zamanda, devlet ehli bahtiyar insanları hatırlatmak için kaleme almıştır.

NotebookLM

Temel Taşları ve Üveysi Bağlar

İmam Cafer-i Sadık: Silsilenin Başı. Attar onu "ümde-i evliya" (evliyaların dayanağı) olarak anar. Ehli Beyt'in ve hakikatin merkezidir.

Veysel Karani: "Görmeden Sevmek." Peygamberi zahiren görmese de, manen O'nun terbiyesindedir.

“Pire ihtiyacı bulunmayan, Veysel Karani gibi, vasıtasız olarak nübüvvet ocağında terbiye edilenler.”

NotebookLM

Hüzün ve Tefekkür: Hasan-ı Basri

Derin bir hüzün, şüpheli şeylerden kaçınma (vera) ve sürekli tefekkür.

O kadar hüzünlüydü ki, sanki cehennem ateşi sadece onun için yaratılmıştı.

“Müminin neşesi yüzünde, hüznü kalbindedir.”

NotebookLM

İlahi Aşkın Sesi: Rabia-tül Adeviyye

Cinsiyetin ötesinde bir ‘Er’. Cennet arzusu veya cehennem korkusu olmadan, sadece O’nu sevmek.

İki cihanı da terk etmek.

“İlahi! Eğer sana cehennem korkusuyla ibadet ediyorsam beni cehenneminde yak. Eğer cennet ümidiyle ibadet ediyorsam, onu bana haram kıl.”

NotebookLM

Sarhoşluk ve Cezbe: Bayezid-i Bistami

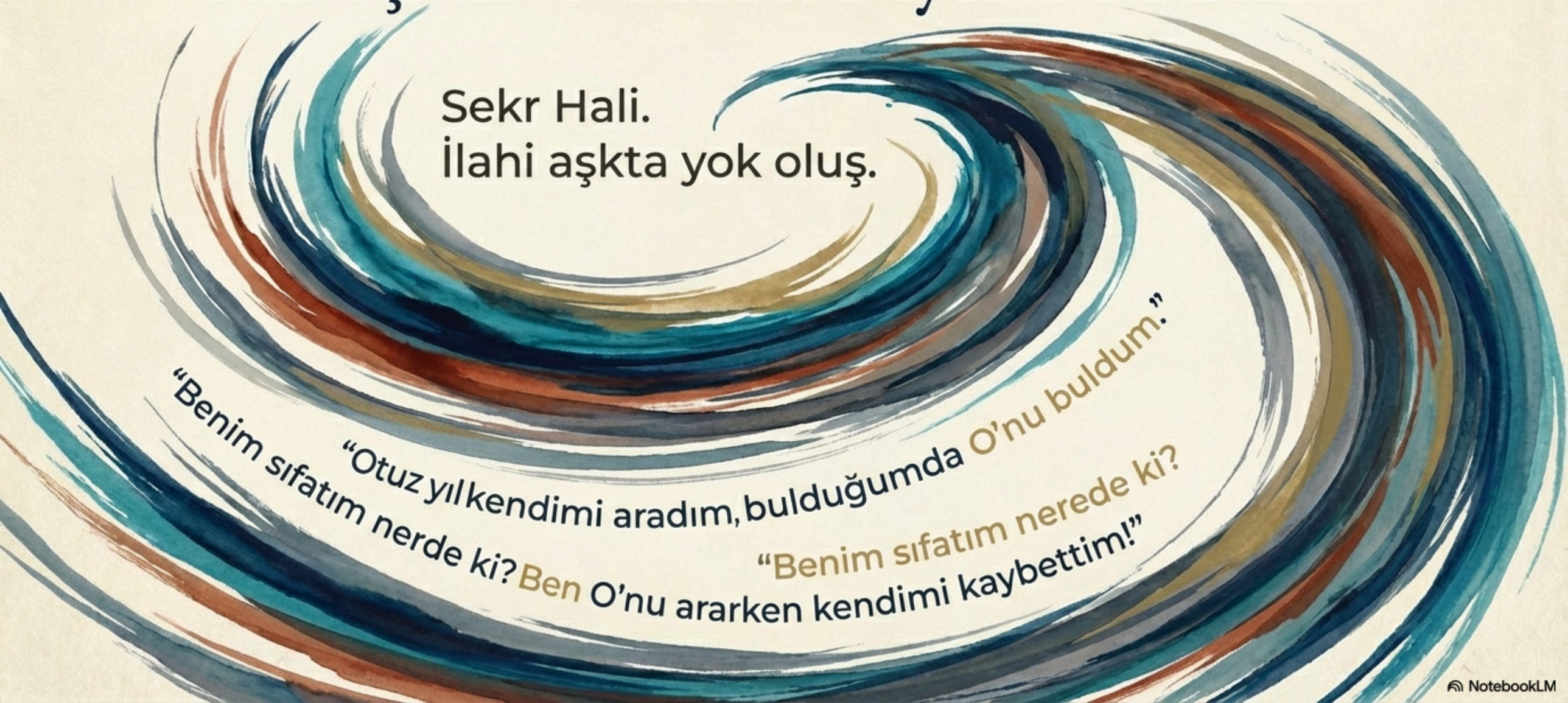

NotebookLM

Fena ve Bedel: Hallac-ı Mansur

Aşk uğruna can vermek. Delilik ile velilik arasındaki ince çizgi.
Attar, Hallac'ın ruhundan etkilenmiş, sözlerini kendi sözü bilmiştir.

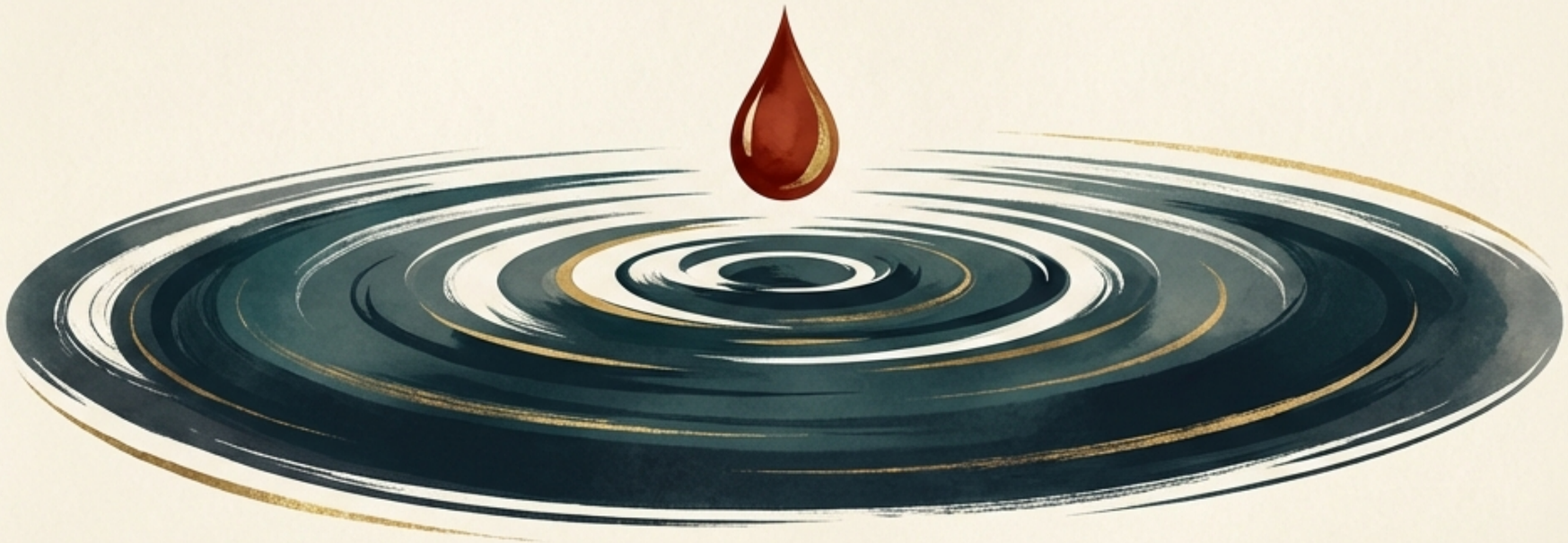

“Enel Hak (Ben Hakk’ım) — Bu bir iddia değil, yok oluşun ilanıdır.”

NotebookLM

Tacı ve Tahtı Terk Edenler

İbrahim Ethem: Belh Sultanı iken manevi fakirliği seçti. “Tahttan Terk-i Diyara.”

Fudayl b. İyaz: Eşkıyalıktan ‘Tövbelerin Önderi’ olmaya giden yol.

“Nefsinin bir kıymeti olduğuna inananın tevazudan nasibi yoktur.”

NotebookLM

Bağdat Okulu ve Ayıklık: Cüneyd-i Bağdadi

Tavus-ul Fukara (Fakirlerin Süsü)

Sahv (Ayıklık).
Şeriat ve Hakikat dengesi.
Tasavvufun sistemleşmesi.

Tasavvuf; hakikatleri almak, dakik şeyleri dile getirmek, halkın elinde bulunan şeylere bel bağlamamaktır.

NotebookLM

İç Gözlem ve Nefs Muhasebesi

Haris el-Muhasibi & Hakim Tirmizi

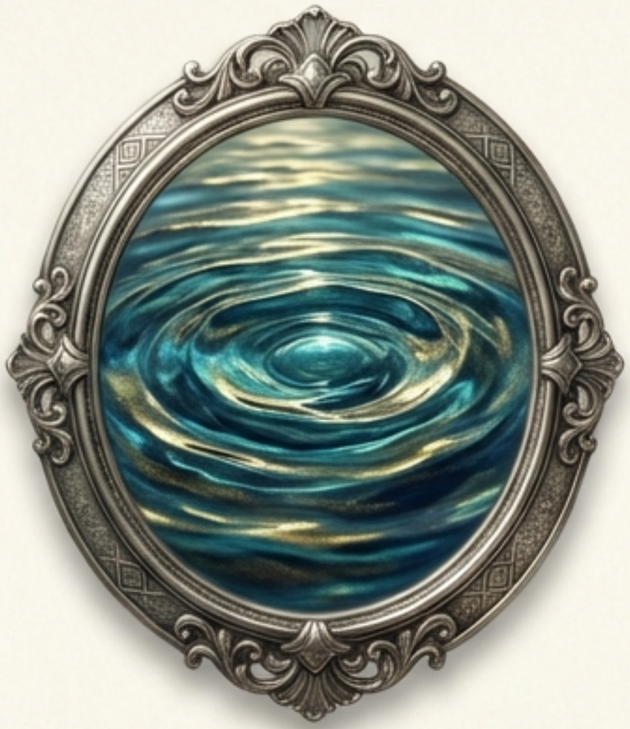

İç gözlem, psikolojik analiz, nefsi sürekli hesaba çekmek.
‘Velayet’ kavramını teorize edenler.

Akıl, Allah'ın hüccetidir; manevi işaretler ise velilerin şahididir.

NotebookLM

Fütüvvet: Halka Hizmet

Ebu Hasan Harakani

Her kim bu kapıya gelirse ekmeğini verin, inancını sormayın.

Allah katında can taşıyan herkes,
Harakani sofrasında ekmeğe layıktır.

NotebookLM

Attar’ın Mirası: Mevlana’ya Uzanan Yol

Tezkire sadece bir biyografi değil, bir ‘karakter inşası’ kitabıdır.

“Attar ruh idi, Senai onun iki gözü; biz Senai ile Attar’ın ardından geldik.” - Mevlana

NotebookLM

Son Bir Menkıbe: Attar’ın Şehadeti

Moğol askeri Attar’ı esir alır. Biri bin akçe teklif eder, Attar “Satma, daha değerliyim” der. Başkası bir torba saman teklif eder. Attar “Sat, değerim budur” der ve şehit edilir.

Madde alemine verilen değeri hiçe sayarak şehadete yürümek.

NotebookLM

Kıssaları hikaye et, umulur ki düşünürler.

Tezkiretü’l-Evliya: Bir Hatırlayış.

NotebookLM